

MONUMENTEN WACHT

December
2009

Nieuwsbrief

Noord-Brabant

**Nieuwe mensen,
nieuwe kennis**

**MoMo en
de eigenaar**

**Onderhoud
historische interieurs**

**Verhuizen
en de fiscus**

**Monumentenwacht
in nieuw bestel**

Uitgerekend...

Nationaal Restauratiefonds is als financier jaarlijks betrokken bij honderden restauraties van gemeentelijke, provinciale en rijksmonumenten. Pieter Baars haakt in op financiële actualiteiten. Deze keer in verband met de plannen van minister Plasterk om de monumentenzorg te moderniseren.

'Meer lust, minder last'

Op 16 november is de beleidsbrief 'Meer lust, minder last' besproken in de Tweede Kamer. De plannen van minister Plasterk kunnen op veel instemming rekenen. Eerder hebben vele monumentenorganisaties, waaronder het Restauratiefonds, met de minister meegedacht. Via werkgroepen hebben ideeën en adviezen een plek gekregen in het nieuwe beleid. Het Restauratiefonds heeft onder meer aangedrongen op behoud van de beschermde stads- en dorpsgezichten. Met succes, want uit de beleidsbrief blijkt dat dit instrument gehandhaafd blijft.

De beleidsbrief is ook bij het Restauratiefonds positief ontvangen. Niettemin hebben we enkele kanttekeningen. Dat er vanaf 2012 een structureel budget voor restauraties komt, is natuurlijk goed nieuws. Maar dit vraagt wel om een structurele regeling die uitsluitel geeft wanneer en voor wie geld beschikbaar komt. Die noodzakelijke zekerheid blijkt niet uit de plannen en dat kan leiden tot een afwachtende houding en weinig continuïteit in de restauratiesector.

Een andere belangrijke wijziging is dat monumenteigenaren straks kunnen kiezen voor subsidie of voor een lening. Dit lijkt klantvriendelijk, maar er is wel meer voorlichting nodig op dit punt. En lenen kan alleen als de financiële situatie gezond is.

Belangrijk wordt de slag van theorie naar praktijk. Zal het daadwerkelijk lukken om regelingen eenvoudiger en effectiever te maken? Het Restauratiefonds blijft de ontwikkelingen bij de modernisering van de monumentenzorg nauwlettend volgen.

Beleidsbrief belooft minder regels, snellere procedures en meer geld

MoMo en de mon

De beleidsbrief 'Meer lust, minder last', waarin minister Plasterk zijn plannen tot modernisering van de monumentenzorg (MoMo) uiteenzet, is binnen en buiten de politiek positief ontvangen. Het document zal dan ook richtinggevend zijn voor het beleid in de komende jaren. In dit artikel wordt, voor zover nu mogelijk, ingegaan op de consequenties voor de monumenteigenaar. De gevolgen voor (het werk van) Monumentenwacht komen aan de orde op de bladzijden 6 en 7.

Zoals in het voortraject al duidelijk werd, gaat het rijksmonumentenbestand niet ingrijpend op de schop. Enkele jaren geleden leek er, op advies van de Raad voor Cultuur, nog een grootschalige 'opschoning' met herselectie aan te komen, maar minister Plasterk geeft aan dat hij het bestand van circa 60.000 rijksmonumenten slechts geleidelijk wil actualiseren. Wie nu een rijksmonument bezit dat nog steeds zijn monumentale waarde heeft, hoeft zich dus geen zorgen te maken dat deze status zomaar wordt gewijzigd. Ook beschermde stads- en dorpsgezichten behouden hun titel en faciliteiten.

De mogelijkheden om voor een bouwwerk de status van rijksmonument te verwerven, blijven beperkt. Gebouwen van voor 1940 kunnen ook in het nieuwe bestel alleen ambtshalve door de minister worden aangewezen als rijksmonument. Het gaat dan

om 'toevalsvondsten'. Over het aanwijzen van monumenten van jongere bouwkunst zegt de minister: "Ik zal me beperken tot het ambtshalve aanwijzen van de echte toppers." Zoals eerder gebeurde voor de oudere bouwwerken, vervalt nu ook voor deze groep gebouwen de mogelijkheid dat burgers en belangengroepen een aanwijzingsprocedure starten. De eis dat een object ten minste vijftig jaar oud moet zijn voor de status van rijksmonument, is niet langer van toepassing.

Het nieuwe beleid komt tegemoet aan de veelgeuite behoefte aan minder regels en snellere procedures. Zo wordt voorgesteld een aantal kleine ingrepen, nader omschreven als 'reguliere onderhoudswerkzaamheden en minimale wijzigingen', niet langer vergunningplichtig te laten zijn. Als voorbeelden worden onder meer genoemd schilderwerk in dezelfde kleur, vervanging van glas en vervanging van hemelwaterafvoeren in hetzelfde materiaal. Om misverstanden te voorkomen: in sommige berichten is ten onrechte naar buiten gebracht dat (alle) ingrepen aan rijksmonumenten 'vergunningsvrij' worden. Dit is beslist niet het geval. Voor wijzigingen van enige betekenis blijft een vergunning vereist!

Wel is het zo dat kleine ingrepen niet langer vallen onder de uitgebreide uniforme voorbereidingsprocedure van 26 weken, maar onder de reguliere procedure van 8 weken. Deze veel kortere looptijd gaat gelden voor circa zeventig procent van de procedures, ofwel zo'n 1800 vergunningen per jaar, heeft men bij OCW becijferd.

umenteigenaar

Verder schetst de beleidsbrief hoe het vergunningetraject voor rijksmonumenten wordt ingepast in de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) en de aanstaande Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het klinkt ingewikkeld, maar zo wordt gesteld: 'Het ligt voor de hand dat ook dit zal leiden tot minder administratieve lasten'.

De beleidsbrief noemt niet alleen diverse verbeteringen die al aan het Brim zijn aangebracht, maar blikt ook vooruit naar verdere vereenvoudigingen rond de instandhoudingssubsidie op middellange termijn. Een daarvan betreft de categorie-indeling. Daarnaast moeten monumenteigenaren in de toekomst kunnen kiezen of zij subsidie of een lening willen. Verder wordt voor eigenaren van samengestelde monumenten de eis van één aanvraag per monument losgelaten. Om meer 'maatwerk' te kunnen leveren, vervalt voor organisaties die meer dan twintig rijksmonumenten beheren, de verplichting om ten minste 50% van het maximumbedrag per rijksmonument te besteden aan subsidiabele kosten.

Positief is natuurlijk ook dat er meer geld komt voor de instandhouding. Het jaarlijkse budget gaat van 43 naar ten minste 52 miljoen euro en er komt een structureel restauratiebudget van 16 miljoen euro. Dit laatste is vooral bestemd om gebiedsgericht (herbestemmings)projecten aan te pakken.

Tot slot nog enkele zaken puntsgewijs. Groene monumenten zoals stadsparken en kloostertuinen kunnen voortaan in aanmerking komen voor instandhoudingssubsidie. Er wordt een informatiepakket voor nieuwe monumenteigenaren ontwikkeld. En er wordt bezien of initiatieven met een interieurwacht kunnen worden uitgebreid.

De beleidsbrief 'Meer lust, minder last' (73 pagina's) kan eenvoudig worden ingezien en gedownload via de website www.moderniseringmonumentenzorg.nl

MoMo in het kort

In de afgelopen jaren is er flink wat kritiek geleverd op de rijksmonumentenzorg. Het werd dan ook hoog tijd voor een herziening, vond ook minister Plasterk. Hij is zo verstandig geweest om, alvorens een nieuw bestel te lanceren, eerst 'het veld' aan het woord te laten. Bij het ontwikkelen van een nieuwe visie heeft hij de inzichten van zo'n zeventig partijen betrokken. Dit verklaart in belangrijke mate waarom de onlangs gepresenteerde beleidsbrief in algemene zin positief is ontvangen. De hoofdlijnen, verwoord als drie pijlers, zien er als volgt uit.

Ten eerste gaan cultuurhistorische belangen een rol spelen in de ruimtelijke ordening. Gemeenten moeten de cultuurhistorische waarden in een bestemmingsplangebied inventariseren en analyseren en daar conclusies aan verbinden die in het bestemmingsplan worden verankerd. Door deze werkwijze moeten burgers meer invloed krijgen; zij kunnen immers al in de planvoorbereiding hun visie geven op cultureel erfgoed

dat mogelijk in het geding is. Hiermee wordt ook impliciet erkend dat lokale betrokkenen soms over meer kennis van een gebouw of gebied beschikken dan erfgoed specialisten.

In de tweede plaats wordt de regelgeving krachtiger, eenvoudiger en doeltreffender. Ook zullen er regels verdwijnen omdat de onderwerpen waarop zij betrekking hebben, kunnen worden geregeld in het kader van de ruimtelijke ordening.

De derde pijler betreft het bevorderen van herbestemming van monumenten die hun functie zijn kwijtgeraakt. Denk bijvoorbeeld aan industriële complexen, kerken en boerderijen. Er worden subsidieregelingen in het leven geroepen voor het zoeken naar nieuwe bestemmingen en voor het wind- en waterdicht houden van de objecten in de periode dat zij leeg staan. Met het laatste heeft Monumentenwacht overigens al ruime ervaring. Ze stelt die graag beschikbaar voor de verdere uitwerking van de beleidsvoornemens.

Interieurs en objecten oordeel

In de vorige nieuwsbrief werd stilgestaan bij het reinigen van historische interieurs en de onderdelen daarvan. Dit deel van het tweeluik gaat over onderhoud. Het is van groot belang te weten wat wel en niet goed is voor de interieurs en de objecten daarin. Daarom hier een kleine aanzet tot oordeelkundig onderhoud, aangedragen door interieur-specialist Harrie Schuit van Monumentenwacht Noord-Brabant.

het exterieur, met regelmatig inspecteren en controleren. Met andere woorden: heel bewust, doelgericht en systematisch (laten) nagaan of de omstandigheden van de ruimte als geheel en van de afzonderlijke onderdelen optimaal (of op zijn minst voldoende) zijn om deze in stand te houden.

Net als over het reinigen, wordt ook over het onderhouden van historische interieurs meestal te lichtvaardig gedacht. Dat is geen verwijt, maar een constatering. Vaak wordt verondersteld dat als er maar geen lekkages zijn en alles mooi op zijn plaats blijft staan, er weinig mis kan gaan. Dat is een misvatting. Het is noodzakelijk om zowel de vaste als de verplaatsbare onderdelen van het

interieur met enige regelmaat goed te inspecteren, met verstand te reinigen en, voor zover ze daarvoor bestemd zijn, ook 'te gebruiken'. Doe ramen, deuren, kleppen en laden daarom zo af en toe eens open en dicht.

Het juiste beheer en onderhoud van historische binnenruimten begint dus, net als bij

Voor de ruimte als geheel gaat het dan vooral om klimaatfactoren. Bijvoorbeeld de relatieve luchtvochtigheid, de temperatuur, schommelingen in beide, en licht (zowel daglicht als kunstlicht). Daarnaast kunnen stof, vuil, schimmelsporen en schadelijke insecten veel schade toebrengen, zowel aan de vaste als aan de verplaatsbare delen. Het is daarom goed om de genoemde factoren ten minste eenmaal nauwkeurig in kaart te laten brengen en waar

Gemorst water laat vlekken en strepen achter.

Een lekkende radiator brengt schade toe aan een parketvloer.

Leidingen gaan hier door een originele marmeren vloer.

Tien tips voor oordeelkundig onderhoud

1. Bekijk periodiek kritisch of schilderijen, meubelen en andere objecten een geschikte ophanging of standplaats hebben. Zorg voor voldoende loopruimte, voorkom dat openslaande deuren schade kunnen aanbrengen (plaats deurstoppen), houd voorwerpen minimaal 1 meter uit de buurt van radiatoren en ramen en voorkom dat voorwerpen elkaar en interieuronderdelen kunnen beschadigen. Zie erop toe dat objecten stabiel zijn geplaatst en deugdelijk zijn bevestigd. Controleer periodiek de bescherming van stoelpoten en dergelijke. Bij aanpassing van de opstelling moet de situatie opnieuw worden beoordeeld.
2. Zorg voor voldoende bescherming tegen klimaatinvloeden en licht. Voor-

kom dat direct zonlicht op voorwerpen kan schijnen. Ventileer vertrekken voldoende. Dit verlaagt het risico op aantasting door houtborende insecten en schimmelsporen. Voorkom ook dat voorwerpen rechtstreeks in contact komen met koude delen van het interieur, zoals stenen vloeren en wanden.

3. Als voorwerpen moeten worden verplaatst, pak ze dan zodanig vast dat ze maximaal worden ondersteund en dat je jezelf met het voorwerp nog goed kunt bewegen. Schakel bij grotere en/of zeer kwetsbare objecten een of meer helpers in. Spreek van tevoren de werkwijze af. Maak waar mogelijk en verantwoord gebruik van hulpmiddelen. Door een verkeerde verplaat-

singswijze, zoals verschuiven, kan veel schade ontstaan. Zowel aan het voorwerp zelf, dat wordt belast op een manier waarop het niet berekend is, als aan de interieuronderdelen (krassen, stoten).

4. Controleer hout, textiel, papier, opgezette dieren en beenderen regelmatig op de aanwezigheid van schadelijke insecten en schimmelsporen, met name als de voorwerpen zich in opslagruimtes bevinden. Leg bij twijfel een vel papier onder de verdachte plaats (als 'verklikker'). Raadpleeg een deskundige voor volgende stappen. Voorkom ook dat je met nieuw natuurlijk materiaal (zoals bossen bloemen) insecten en/of schimmels binnenbrengt.

Deskundig onderhouden

nodig maatregelen te treffen. Vervolgens is het zaak te blijven monitoren of de gewenste toestand wordt bereikt en gehandhaafd. Klimaatbeheersing is werk voor specialisten. Monumentenwacht - en in sommige provincies de Interieurwacht - kan eigenaren de weg wijzen.

Soms is het nodig om in historische interieurs werkzaamheden uit te voeren, bijvoorbeeld aan installaties. Op zich is het belangrijk dat dit bijtijds en deugdelijk gebeurt. Spreek wel altijd van tevoren heel duidelijk met de vakman af wat er precies gedaan moet worden en welke voorwaarden daarbij gelden. Uitvoerend technisch personeel heeft vaak weinig verstand van de waarde van een historisch interieur en houdt er daarom ook nauwelijks rekening

Schakel niet de eerste de beste klusjesman in.

mee. Bespreek ook vooraf welke maatregelen worden getroffen om het interieur te beschermen tegen vuil en stof. Hoe omvangrijker het werk en hoe kostbaarder het interieur, des te belangrijker het is om de afspraken schriftelijk vast te leggen en te laten ondertekenen door de uitvoerende partij. Als er onverhoopt toch schade ontstaat, kan de veroorzaker hiervan tenminste met een redelijke slaagkans aansprakelijk worden gesteld.

Het conserveren, restaureren of herstellen van interieuronderdelen en historische objecten kan het best worden overgelaten aan een specialist. De technieken en materialen uit vroeger tijd vereisen deskundigheid en de juiste hulpmiddelen om een verantwoorde behandeling mogelijk te maken. Ga niet zelf experimenteren, schakel ook niet de eerste de beste klusjesman in. Daarvoor is het spreekwoordelijke risico van een 'onherstelbare restauratie' te groot. Tot slot houdt een serieuze beheerder van een interieur een logboek bij (een schrift mag ook). Daarin wordt vermeld welke problemen en schades wanneer zijn geconstateerd, hoe ze zijn opgelost en door wie. Met alle relevante bijzonderheden.

5. Laat technische installaties (verwarming, klimaatbeheersing, alarm, rookmelders en brandblussers) periodiek controleren. Loop leidingen en radiatoren na op corrosie en lekkages. Laat waar nodig maatregelen treffen. Behoud monumentale installaties, ook als ze inmiddels buiten gebruik zijn: ze zijn onderdeel van het monument.
6. Geef houten oppervlakken van ondermeer parketvloeren, lambrizingen en meubelen die zijn voorzien van een wasafwerking, regelmatig opnieuw bescherming door een dunne laag geschikte boenwas op te brengen. Gebruik hiervoor een zachte, niet pluizende doek. Zorg wel dat vuil en overmatig stof eerst zijn verwijderd. Wrijf de behandelde oppervlakken op met

een zachte borstel. Een eenmaal aangebrachte laag boenwas kan, afhankelijk van het gebruik van het interieuronderdeel, meestal verschillende keren worden opgewreven.

7. Gebruik nooit agressieve reinigings- en poetsmiddelen (zie de vorige nieuwsbrief). Poets metaaloppervlakken alleen als dat echt nodig is. Bij elke poetsbeurt verdwijnt iets van het originele materiaal. Draag bij voorkeur wegwerphandschoen van nitril. Dit voorkomt dat vingerafdrukken in metalen oppervlakken inetsen. Als een permanente glans gewenst is, overweeg dan voorwerpen te laten vernissen.
8. Laat conservering, restauratie en herstel op tijd uitvoeren door ter zake kundige mensen. Dit voorkomt ver-

volg schade met veel hogere kosten als resultaat.

9. Smeer hang- en sluitwerk periodiek met geschikte smeermiddelen. Dit voorkomt dat onderdelen onnodig slijten en vast gaan zitten.
10. Plaats vazen en bloempotten nooit rechtstreeks op interieuronderdelen of objecten. Gebruik voor planten waterdichte schotels met opstaande randen, met daaronder floorprotectors (speciale kunststof schotels/voetstukken) en waar nodig plantentrolleys. Deze artikelen zijn onder meer verkrijgbaar bij tuincentra. Ga bij het water geven van planten zorgvuldig te werk. Houd steeds een goed absorberende, niet pluizende (vaat)doek bij de hand, zodat gemorst water direct kan worden opgenomen.

Fiscaliteiten...

Het Bureau Monumentenpanden van de Belastingdienst (BBM) beoordeelt welke kosten voor de instandhouding van rijksmonumenten wel en niet aftrekbaar zijn. Hein Vessies geeft opheldering over lastige vraagstukken.

Zijn de onderhoudskosten van een rijksmonument aftrekbaar bij verhuizing?

Sinds een wetwijziging in 2001 zijn er fiscale tegemoetkomingen voor de eigen woning die leeg staat in verband met verhuizing. Zo is er de mogelijkheid om de hypotheekrente van een woning die in de verkoop is, af te trekken. Door de stagnerende huizenmarkt staan woonhuizen langer te koop en is deze fiscale regeling van groter belang geworden. Wat betreft rijksmonumenten geldt voor de aftrek van onderhoudskosten bij aankoop en verkoop van een eigen woning de volgende regeling.

Leegstand bij aankoop en restauratie

Als u een eigen woning/rijksmonument koopt, zijn de onderhoudskosten in de periode dat het monument wordt gerestaureerd, aftrekbaar. Voorwaarde is wel dat de gekochte woning leeg staat. Daarnaast moet de eigenaar het pand binnen een periode van twee jaar als eigen woning gaan gebruiken.

Leegstand bij verkoop

Als u een eigen woning/rijksmonument gaat verkopen, bijvoorbeeld omdat u een andere woning heeft gekocht, zijn de onderhoudskosten van het rijksmonument niet meer aftrekbaar vanaf het moment dat de woning leegstaat, met andere woorden na de verhuizing.

Indien u vragen heeft, kunt u contact opnemen met het BBM via telefoonnummer 033 - 450 52 77. Het postadres van het BBM is: Belastingdienst Utrecht-Gooi/kantoor Amersfoort/Bureau Monumentenpanden, Postbus 4050, 3800 EB Amersfoort.

Kennis uit praktijk van groot belang voor selectie, monitoring, advies en beleid

MoMo en Monum

In de beleidsbrief 'Meer lust, minder last' beschrijft minister Plasterk zijn plannen voor de modernisering van de monumentenzorg (MoMo). Het stuk is binnen en buiten de politiek positief ontvangen en zal dan ook richtinggevend zijn voor het beleid in de komende jaren. In dit artikel wordt, voor zover nu mogelijk, ingegaan op de consequenties voor (het werk van) Monumentenwacht. Naast praktisch adviseur wordt deze organisatie steeds meer kennisleverancier.

Net als vele andere instellingen in het werkveld van de cultuurhistorie, heeft ook Monumentenwacht de beleidsbrief nauwgezet bestudeerd. Belangrijkste doel daarvan was uiteraard om te achterhalen welke directe en indirecte gevolgen de nieuwe visie heeft of kan hebben voor de eigen organisatie en de klanten. Het komt erop neer dat de expertise van Monumentenwacht in het toekomstige bestel nog breder kan en soms ook moet worden ingezet.

Aan de primaire taak van Monumentenwacht - de reguliere inspectie van aangemelde monumenten - gaat overigens niets veranderen. Monumentenwacht blijft een van de zeer weinige organisaties die (nog) direct contact heeft met de monumenteigenaar, zoals de beleidsbrief (op pagina 57) duidelijk aangeeft: 'Vooral in de rechtstreekse relatie met de burger in de persoon van 'monumenteigenaar' speelt de

provinciale Monumentenwacht een cruciale rol. Dit is de meest persoonlijke relatie tussen monumentenexpertise en monumentbezitter. Het is de medewerker van Monumentenwacht die aan de deur komt en met de eigenaar het onderhoud en de toestand van zijn monument bespreekt. Monumentenwacht speelt dus een belangrijke rol in het maatschappelijk draagvlak en is belangrijker dan alle brochures, regels, vergunningen etc. In een monumentenstelsel dat dicht bij de burger wil staan en zo veel mogelijk wil dereguleren in sectorale wet- en regelgeving, is een goed functionerende Monumentenwacht erg belangrijk.'

"Het interessante is dat ons dagelijkse contact met eigenaar en monument een grote meerwaarde heeft", zegt Fred Vos, directeur van Monumentenwacht Nederland. "Wij helpen bezitters en beheerders van monumenten niet alleen met onderhoudsadviezen en kleine reparaties, maar door het inspectiewerk beschikken we ook over een goed inzicht in de algehele onderhoudstoestand van het monumentenbestand. Met de bijbehorende kansen en knelpunten. In de afgelopen jaren hebben we ons met succes ingezet om deze kennis uit de praktijk beter te structureren en toegankelijk te maken, en we blijven dat doen. Omdat niemand anders over dergelijke brede praktijkinformatie beschikt, neemt het belang hiervan alleen maar toe."

De beleidsbrief noemt talloze onderwerpen waaraan Monumentenwacht met haar expertise een nuttige bijdrage kan leveren,

maakt Vos duidelijk. "We kunnen bijvoorbeeld een ondersteunende rol vervullen bij het selecteren van nieuwe monumenten. Ook kunnen we adviseren bij het opnieuw indelen van de categorieën monumenten. Het voornemen om bepaalde onderhoudsmaatregelen en kleine ingrepen aan monumenten niet langer vergunningplichtig te maken, juichen wij van harte toe. Het is wel zaak dat duidelijk wordt vastgelegd om welke wijzigingen het dan gaat. Wij leveren graag een lijstje van ingrepen die kunnen worden geschrapt zonder dat dit leidt tot verslechtering van het monument."

Weer een ander onderwerp is toezicht op werkzaamheden. "De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) gaat samen met de restauratiesector kwaliteitsnormen uitwerken. In opdrachtomschrijvingen kan hiernaar worden verwezen. Met name in Gelderland hebben we als Monumentenwacht al flink wat ervaring opgedaan met een certificeringsregeling. Daarnaast hebben veel monumentenwachten ervaring met het begeleiden van restauratiewerkzaamheden. Ook op dit punt kunnen wij dus praktijkkennis inbrengen. Dat geldt, in een nog breder verband, ook voor het programma KIMOMO (kennisinfrastructuur moder-

nisering monumentenzorg) dat de RCE in de komende jaren gaat ontwikkelen."

"Op het gebied van monitoring zijn we feitelijk al onmisbaar", vervolgt Vos. "Ik stel me voor dat er voor alle rijksmonumenten een nulmeting komt om de basisgegevens en de uitgangssituatie vast te leggen. Daarna moeten objecten (twee)jaarlijks worden geïnspecteerd. De informatie die dit oplevert, is niet alleen essentieel voor bijvoorbeeld de Erfgoedbalans, maar voor het hele instandhoudingsbeleid. Ik zou niet weten wie dit werk anders moet doen dan Monumentenwacht. Ook bij keuzes op het gebied van herbestemming kan onze expertise worden ingezet, evenals bij het uitwerken van een regeling voor het wind- en waterdicht houden van gebouwen."

De beleidsbrief maakt duidelijk dat Monumentenwacht een belangrijke rol blijft spelen in een toekomstig bestel. Toch kan het nodig zijn op onderdelen de koers iets te verleggen. "De systematiek van inspecteren en rapporteren is vanouds sterk objectgericht. Er zijn goede redenen om dat zo te houden, maar wellicht moeten we soms iets meer rekening houden met de mogelijkheden en behoeften van de klant", aldus

Vos. Omdat Monumentenwacht samen met het Nationaal Restauratiefonds 'het dichtst bij de klant staat', acht hij het ook logisch de samenwerking met het Restauratiefonds te intensiveren.

Tot slot lijkt het een logische gedachte het werkkterrein van Monumentenwacht te verbreden. "Met de Archeologische Monumentenwacht Nederland wordt al nauw samengewerkt. Plannen voor een landelijk aangestuurde Interieurwacht zijn in ontwikkeling. Een 'Groenwacht' of 'Landschapswacht' kan een volgende stap zijn. De formule van inspecteren, kleinschalig repareren en adviseren bewijst immers dagelijks zijn nut."

Busjes voor leden Kamercommissie

Monumentenwacht Nederland heeft de leden van de Vaste Kamercommissie OCV, bij hun vergadering op 16 november, een tas met inhoud uitgereikt. De diverse stukken laten zien wat Monumentenwacht al doet en wat zij nog meer kan betekenen. Ook kreeg elk commissielid een miniatuur-inspectiebusje met daarop het logo van de eigen provincie.

Colofon

Monumentenwacht Nieuwsbrief is een uitgave van de Monumentenwachten van Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Flevoland, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg, en Monumentenwacht Nederland. **Samenstelling, eindredactie en coördinatie** Rik de Groot, Dries Kuijpers, Geert van der Varst, Fred Vos **Vormgeving en productie** Inpladi BV, Cuijk **Redactieadres** Monumentenwacht Noord-Brabant, Sparrendaalseweg 5, 5262 LR Vught, Telefoon 0411 - 64 33 66, Telefax 0411 - 64 34 05, E-mail info@mwbn.nl. Overname van artikelen uit deze nieuwsbrief is toegestaan mits de bron wordt vermeld. ISSN 1567 - 1399

Nieuwe mensen, nieuwe kennis

Monumentenwacht word je in de praktijk. Er is geen speciale opleiding voor. Om als monumentenwacht aan de slag te kunnen, moet je beschikken over een goede mix van een (technische) opleiding, kennis, ervaring, motivatie en leergierigheid. De eisen zijn dus niet zo heel scherp omlind. Daarom worden mensen met heel verschillende achtergronden aangenomen. Maar dat is alleen maar goed voor de kennis van de organisatie als geheel. En dus ook voor de monumenteigenaren.

In de afgelopen anderhalf jaar zijn er bij Monumentenwacht Noord-Brabant drie nieuwe inspecteurs aan de slag gegaan. Marcel de Bruijn (43 jaar) deed mts werktuigbouwkunde en werkte achttien jaar in de bliksembeveiliging, voornamelijk op kerken en andere monumentale gebouwen. Annemieke Kalisvaart (29) deed mts beschermings- en afwerkingstechniek, werkte aanvankelijk voor een verfgroothandel, maar wilde de restauratie in. Ze stapte over naar een monumentenadviesbureau en kort daarna naar een restauratieaannemer, waar ze werkte als calculator. Ondertussen voltooide ze de opleiding tot restauratiemedewerker. Jan Viguurs (43) is afgestudeerd geoloog en bouwkundig ingenieur en werkte onder meer acht jaar als automatiseerder voor architectenbureaus. Hij wilde meer afwisseling in het werk, vaker naar buiten en 'ook praktische dingen doen'.

Jan Viguurs

Jan licht zijn besluit toe. "Ik heb best goede banen gehad. Eerst bij een paar architectenbureaus en later bij een softwarebedrijf. Ik ontwikkelde programma's voor de bouw, gaf soms les en werd op een gegeven moment projectleider. Maar ik zat steeds meer achter mijn bureau en ik kreeg een beetje genoeg van de automatisering. Toen heb ik me afgevraagd: wat wil ik nou eigenlijk?" Iets anders dus. "De bouw had mij altijd getrokken, maar niet de snelle productie van de nieuwbouw. Ik ga liever voor de kwaliteit. Bij Monumentenwacht zit ik helemaal op mijn plek. Dit werk is heel afwisselend. Theorie en praktijk, binnen en buiten. Je hebt te maken met constructies en materialen, maar ook met mensen. Die diversiteit bevalt me uitstekend." Het verhaal van Marcel de Bruijn is min of meer tegengesteld aan dat van collega Jan. Marcel heeft juist al vele lange dagen doorgebracht op daken. Hij vindt het wel prettig om pakweg een derde van de tijd achter het bureau te werken. "Mijn vader had een eigen bedrijf in bliksembeveiliging. Ik wilde eigenlijk liever de bouw in, maar de tijd was niet zo gunstig. Ik heb wel mijn eigen huis gebouwd."

Marcel de Bruijn

Een goed inspectierapport is heel belangrijk, benadrukt Marcel. "Maar het geeft mij ook veel voldoening om direct ter plaatse een kleine reparatie uit te voeren. Dat is prettig voor de klant en goed voor het gebouw." Marcel kende Monumentenwacht al lang voordat hij voor deze organisatie ging werken. "Een enkele keer kwam ik monumentenwachters tegen op een kerkdak, veel vaker zagen we wat zij hadden gedaan of hoorden we wat zij ergens van vonden." Ook Annemieke kende Monumentenwacht al voor ze solliciteerde. "Ik had zelfs op eigen verzoek een paar dagen meegelopen met een paar monumentenwachters in Gelderland. Omdat ik dat werk helemaal zag zitten." Ze heeft zich niet vergist. "Het is inderdaad wat ik ervan verwacht had. Lekker veel buiten. Mooie uitzichten vanaf de torens. En erg afwisselend en interessant. Ik leer elke dag. Door mijn opleiding en ervaring weet ik veel van schilderwerk, maar over lood en zink en koper bijvoorbeeld heb ik al heel veel bijgeleerd."

Annemieke Kalisvaart

Annemieke is een van de zeer weinige vrouwelijke monumentenwachters in het land. Misschien wel de enige die momenteel, uiteraard in volledige veiligheidsuitrusting, de torenspits opgaat. Krijgt ze wel eens opmerkelijke reacties? "Valt wel mee. Meestal zijn de mensen heel positief. Of ze staan er niet bij stil. Hoewel. Laatst was er een oudere mevrouw die vroeg of ik ook het dak op ging. Ik zei ja. 't is toch verschrikkelijk!'"

Tarieven 2010

Monumentenwacht Noord-Brabant verhoogt met ingang van 2010 het uurtarief voor inspectie en rapportage van € 26,00 naar € 27,00. De kosten van een abonnement worden gehandhaafd op € 55,00.

Monumentenwacht
Noord-Brabant

Sparrendaalseweg 5 - 5262 LR Vught

T (0411) 64 33 66

E info@mwnb.nl

F (0411) 64 34 05

I www.mwnb.nl